

פרטיכל מס' ל' 2/

מישיבת ועדת העבודה

כיום ג', יט' בתמוז תש"ז - 4.7.50

נוכחים חברי הועדה:
היו"ר ע. גלובמן
מ. אונא
מ. בנטוב
א. גולדראט
נ. הרפז
ח. נהן-מבורג
א. נהן
ח. למדן
י. גיל
ח. רובין
ר. שרי
י. שמחוני

מוזמנים:
שרת-העבודה ג. מאירסון
י. פינקלשטיין
מר גבעון
מר אהרונוב

הישיבה נפתחה בשעה 10.30.

היו"ר ע. גלובמן: אני פותח את הישיבה.

אני מקדם בברכה את שובה של שרת-העבודה לארץ ונשמ כל חברי הועדה מכון אותה גם על השמחה המשפחתית שהיתה לה.

בזמן העדרה של שרת-העבודה מן הארץ שיטת ועדת העבודה, למעשה, את שמיעת הסקירות מפני באי-כוח משרד העבודה והבטוח העממי. שמענו סקירה מקיפה מאד מפני מר גבעון על השכון והן סקירה, אף היא מקיפה, מפני מר אהרונוב על כבישים, עבודות צבוריות ומילואים שונים. אנו צריכים עכשיו לסכם את הדברים ששמענו. ברצוננו לפני כן, לברר משהו. אם אינני טועה, הודיעה שרת-העבודה בכנסת, בדברי תשובתה לחבר הכנסת רפסור על הסתייגות אחת בתקציב, כי היא עומדת למסור בקרוב סקירה בכנסת על מצב התעסוקה והשכון בארץ. לדעתנו גם בלי קשר עם זה, ולא כל שכן בקשר לזה, היתה צריכה ועדת העבודה לסכם את מסקנותיה ולהביאן לכנסת. ייתכן שחלק מן המסקנות לא יובא למליאת הכנסת, אלא יימסר בכתב לשרת-העבודה.

אני מציע שנתחיל עכשיו בבירור כללי.

י. פינקלשטיין: לפני שהחברים ידברו, ברצוני לענות לסאלה אחת של חבר הועדה בנטוב ולמסור עוד כמה דברים.

במהם היציבות הקודמות נשאלתי ע"י חבר הועדה בנטוב על שיטת השכר בארץ במסגרות צבוריות ובגנין. עלי להשיב על שאלה זו ולתת עוד כמה ביאורים סטטיסטיים בניסוח זה.

מהו מצב העבודה כיום בארץ?

מצב העבודה כיום בארץ - והוא קיים כבר
מזה כמה חדשים - הוא הנוח ביותר שהיה באחת מהשנים האחרונות; כלומר,
נוח לגבי לשכת העבודה, באשר זה כחון במחסור חריף בידיים עובדות במל
רחבי הארץ, אם להוציא מקום אחד או שניים. ישנם אזורים בארץ שהעבודה
אינה יכולה להתגשם בהם בצורה הרצויה, בגלל מחסור בידיים עובדות;
ישנם מקומות בהם מצב העבודה הוא נוח עד כדי הכבדה, והמחסור הוא לא
רק בידיים מאומנות, אלא גם בפועלים פשוטים. דבר זה מביא לידי כך שאין
גם מועמדים, ברוב המקומות בארץ, להכשרה מקצועית, המעבר בין עבודות
צבוריות לבנין הוא, כידוע, נוח מאד, אולם עם זאת, מתגלה כיום קושי רב
לגייס פועלים במידה מספקת לשם מלאכת הבנין, ועוד פחות מזה פועלים
במידה מספקת לשם כניסה לעבודות מקצועיות בבנין.

מידת חוסר העבודה בחדשים האחרונים היא
בגבולות של 3,000, 4,000, 5,000 איש בהרשמה יומית, ומאילו מובן
שמספר כזה של זורטי עבודה, הרי הוא בעיקרו פועלים קשי מידור ולא
פועלים הבאים בחשבון לכל עבודה, לרבות עבודות קשות וכד'. היה הכרח
לתת הוראות בזמן האחרון לצמצם את הטפפו של עבודות צבוריות - הן
ברשויות המקומיות והן במחלקה לעבודות צבוריות, על מנת לאפשר ביצוע
עבודות בעלות עדיפות יתרה, כגון עבודה במחצבות - תנאי מוקדם ליכולת
עבודה תקינה במקצוע הבנין ובעבודות צבוריות.

שמעתם כאן וודאי קראתם בעתונות על הסכם
שנעשה לפני זמן מסוים עם התאחדות האכרים והחקלאים על כניסתם של
כמה אלפי פועלים לעבודת הקיץ בפרדסים: גיזום, גידור, זיבול וכד'.
העבודה הזו נעשתה בשנים האחרונות לסירוגין ובפרדסים מוציאים
בלבד. השפעת אי-עשיית עבודות אלו היא לא רק שהפרדס נסגר במסך
הקיץ, פרט לעבודות חיוניות כמו השקאה ושאיבתו מעסיק פועלים, אלא
שהוא משפיע גם על היבולים. נעשה הסכם שעל פיו אפשר היה להעסיק
כמה אלפי פועלים בעונה המתה בפרדסים ולהביא לידי כך שבמסך החדשים
האלה יוצרו כרבע מיליון עד שלוש מאות אלף ימי עבודה לפועלים
במקומות האלה. הענין מתנהל בעצלתים, כי גם במושבנות בהן חשבו
שיוכלו להימצא תחליפים מלאכותיים לפועלים שהיו עסוקים בקטיף, ישנה
עבודה במידה כזו שאין מועמדים לעבודות אלו. הענין מתברר ע"י כמה
סיבות שלא אכנס כרגע לפרטיהן, אבל העובדה היא ברורה: גם במושבנות
המטעים, שבקיץ שעבר היה בהן חוסר עבודה קשה, ישנו עכשיו מחסור בידיים
עובדות.

בלי העולים היושבים כעת במעברות אין
סכויים רבים להספיק לגמור את מלאכת השכון לעולים, את השכון לותיקים
ואת המבנים האחרים. ישנן גם עבודות עונתיות חקלאיות ואין כמעט
מי שיעסוק בהן, כגון: אסיפי הירקות, לא רק שחק"ל עשתה, אלא גם שירקנים
פרטיים וקבוצות פועלים. ענין זה נעשה בקנה מידה רחב למדי. בהתישבות
קיימות בעיות הבציר, אסיף הירקות כגון תפוחי אדמה ועוד, ולא במקום
אחד עמדו בפני בעיות חמורות, בכוח מי לעשות את העבודה. כלומר -
הן העבודות החקלאיות, הן העבודות הצבוריות, הן מלאכת הבנין
והן יתר העבודות הנעשות בכוח תקציב הפיתוח, שינו מן הקצה אל הקצה
את מצב העבודה, באופן שהזמן, אותו שיערו להיות קשה בשטח זה,
הפך להיות נוח ובאה תוספת של רבבות ידים עובדות בחלקי הארץ השונים.

בגישתנו לפיזור אלפי משפחות עולים הן
במחנות אהלים שיוקמו במקומות שונים והן ע"י הפיכת מחנות עולים
קיימים של הסוכנות היהודית למקומות מגורים קבועים פחות או יותר, אנו
עושים זאת מתוך ידיעה שאין ספק כי פה ושם תהיינה כמה פגימות, אולם
אנו מקוים להגשים את התכנית כולה.

בגישתנו למעסה עצום כזה תוך זמן קצר,
ברור שאין להימנע מכמה קשיים ובמקרים מסוימים סבל, אבל יש בכך
כדי להוציא אותנו, ובעיקר את העולים החדשים, מן המצב בו הם נמצאים
כעת, ללא סכויים להתקדם. דבר זה יסב את תשומת לב כולם בחדשים אלה,
וחבל רק, שהעבדה הזו אינה יכולה להתקדם בהתאם לדרישות התעסוקה,
אלא הוא איטי יותר בגלל מחסור באהלים.

בגלל

בגלל

קשה מאד להשיג את האהלים - פעם | קושי כספי ופעם | קושי השגת עצם החומר. המרחש בעולם הפוליטי, כנראה אינו מהווה גורם | להשגת אהלים פנויים במצב טוב.

מכל מקום, לשוק העבודה יוטלו אנשים רבים, דורשי עבודה, וכן יתגלה, אם פתרונה של כל משפחת עולים הוא באמת קבלת עבודה, או שיש למצוא לה פתרונות אחרים, הנוצאים מחוץ למסגרת הדיון שלנו.

אם בשנה שעברה צריכים היינו, בגלל מיעוט העבודה, לתת הזדמנות לאדם לעבוד לא יותר מ-15-12 יום מחודש, הרי כעת תהיינה הזדמנויות לטפח עבודה לדורשיה עבודה מלאה; אולם, אנשים רבים אינם רוצים בדרך זו, ייתכן אולי מפני קושי פיזי או פשטת מפני שאלה הם צעריהם הראשוניים בעבודות כאלה, או מפאת מיעוט צרכיהם; מכל מקום, העולים מארצות המזרח, ואלה הם העולים שעל פי רוב באים בחשבון לעבודות אלה, הם בעצמם מסתפקים בפחות מעבודה מלאה, וזה מעמיד אותנו בפני קשיים גדולים. אם במקומות שונים טוענים על חוסר ב-200-300 ימים עובדות, ואנו מביאים משפחות כמספר הזה, מתברר שרק מאה או מאה וחמשים מהם רוצים לעבוד ואיננו יכולים לפתור את בעיית חוסר בידים עובדות; זאת ועוד - כל בעיות החשבון והקלולציה אינן נפתרות.

ענין זה משפיע לא רק על חוסר אפשרות לבצע עבודות נדרשות ובזה עבודות חיוניות כמו שכון ועבודות צבוריות, אלא משפיע בראש וראשונה על הנכונות להיכנס ללימוד מקצוע. אם עמדנו לפני חדשים מספר בפני הבעיה, מאין לגייס בעלי קצוע מדריכים במידה מספקת לשם הכשרתם של עולים לעבודה, הרי שאנו עומדים היום בפני בעיה מבלי שפתרנו את השאלה הזאת, מאין לקחת את האנשים שילמדו מקצוע.

בנין

אתן לדוגמה את חלטה. תיק | חלטה מונח אצלנו כבר חדשים רבים; הובאו לשם משפחות תלמינים, וההנחה היתה שהם יבנו את בתיהם. נשלחו לשם מדריכים, אולם לא היה אף אדם אחד ביניהם אשר רצה לעבוד בבנין. הם מבכרים לעבוד בסביבה בעבודות חקלאיות. חשבנו שדבר זה קרה כי הנאנו מספר מצומצם של אנשים; הבאנו עוד כ-150 משפחות אשר הוטבנו באהליה.

אני רוצה לקשור את הדברים האלה בתשובתי לשאלתו של מר בנטוב על עניני השכר. ישנה הספעה לפוליטיקה של השכר על מצב העבודה; לא בטובן הידוע כמו שהיה פעם. אם השכר היה גבוה, היו נותני העבודה מושכים את ידם מלעשות עבודה מסוימת. אולם, כעת ההספעה היא בכיוון אחר, שיטתו ריכוז. או רצון לריכוז. חד צדדי בעבודות מסוימות ואין אפשרות לבצע עבודות אחרות. העבודות הנעשות כעת הן בעיקר עבודות הבניה והעבודות הכרוכות בבניה ועבודות צבוריות או מפעלי פיתוח שהם גם כן עבודות צבוריות. כלומר, רוב העבודות נושאות אופי אחיד. זה יוצר קשיים מרובים, כי זה משפיע על עיצוב הדברים בשטחים אחרים, וזה משפיע על דוחק ביכולת עשיית עבודות אלה. ישנו ריכוז חד-צדדי בחמרים בעלי אופי רומה, בתכנון, כלומר: בכוחות הנדסיים, בכוחות מקצועיים, בכוחות העוסקים בחשפת החומרים, קנייתם, הנאתם ושיווקם; בעלי מקצוע לביצוע וכד', ואז, עפ"י החוקים הידועים לכולנו על היחס בין הביקוש להצע, הרי מבלי לדבר פה במסתורין אלא לומר בגלוי, מתהוות סנדבציות ספקולטיביות לכל אורך החזית. ההבדל הוא רק בין המושג הספקולטיבי של הפועל ובין המושג הספקולטיבי של הסוחר. הצד הסוחר בשניהם הוא שהם מודרכים ע"י אותו רגש. לכן, כל כך קשה לעשות דברים מתוכננים עפ"י צורה צורך והדברים החיוניים ביותר בארץ. מזה אין מנוס, כי השכונים מוכרחים להיבנות, ועבודות פיתוח היוצרות את המקורות לפרנסה מוכרחות להיעשות; בתי חרושת מוכרחים להיבנות. כלומר, איננו יכולים לומר שבגלל זה נעשה קצת פחות בשטחים האלה, אלא עלינו לעשות את כל העבודות בקנה מידה גדול וכך נוצרים כל הקשיים.

שכר העבודה, כפי שהוא קיים - אין הוא קיים
 עפ"י מסקל מתוכנן, מוגדר ומחושב, אלא עפ"י צירופים מקריים, או שכר
 לפועל בעבודה חקלאית, או שכר לפועל בעבודות צבוריות. עפ"י איזון
 הגדרה הוצמד שכר העבודות הצבוריות לעבודה בלתי מאומנת בבנין. נוצר
 שכר של כפרי עבודה של הסוכנות, נוצר שכר לעולים במחנות באזורים
 בהם התעסקה מכוונת להם במיוחד; נוצר שכר אחר גם בעבודות צבוריות.
 הרשויות המקומיות, בכניסתן לטרנס של עבודות צבוריות, התאימו באופן
 חוקי ביניהן ובין הגופים המוסמכים במקום לקבוע שכר, לא עפ"י
 המינימום הנמוך, מפני כמה סיבות: ישנן בעבודות הצבוריות של הרשויות
 המקומיות, עבודות חצי חקלאיות כגון: גינות נוי וכד'. היו עבודות
 שהחלקן ממכוננת לידיהם, והותאם בין הצדדים הנוגעים בדבר בשעתו, כי
 זה ייעשה בקנה מידה מסוים, כי זה מייקר בארבה את העבודה בשכר הטונסן.
 לא אכנס קעת לתופעות של חילוף עבודת ידים מעבודת מכוונת ולהעלאת
 ההוצאות ע"י כך, היות ולעבודות ידים נגרפים כמה וכמה אלמנטים. אם
 בעבודות תנועת עפר עובדים בידיים במקום בטרקטורים ובולדוזרים,
 מופיעות עגלות וסוסים והסוסים גם כן צריכים לחיות; כלומר, שאין זה
 רק שכרו של הפועל.

לאור העובדות שהלקוחות העקריים של לשכת העבודה
 כיום הם קשי סידור וקשישים, המדובר הוא בעולים חדשים ואלה הם הפועלים
 העובדים היום בעבודות צבוריות ובנין, הרי נוצר מצב ששכר העבודה לא
 היה אחיד, וכדי שתוכל לשכת העבודה לאגן את מסלוח הפועלים לעבודות
 הצבוריות ברשות המקומית, לעבודות חפירה בגינות נוי, לעבודות של אפירת
 תעלות, כביש, כדי שתוכל לשכת העבודה לעשות זאת, ועוד לעודד עבודות
 חקלאיות וגידול ירקות, נוצר קשר בין זה לזה. הוא לא נוצר
 בבת אחת בדרך כולה, אלא עפ"י סו"מ בין הגופים הנוגעים בדבר באורח
 לוקאלי, והתוצאה היא, הודות השכר, אפי' זה 1,800, 1,900 או 1,950
 ליום. גם בערים הגדולות השכר שמקבלים פועלים העובדים בעבודות
 צבוריות המתארגנות ע"י הרשויות המקומיות, הוא נמוך מן השכר הזה.
 אותה בעיה עמדה מספר פעמים גם בפני המחלקה לעבודות צבוריות.
 גם היא נדרשה לעשות עבודות מסוימות בעלות נופי ספציפי, והיא מקיימת
 במידה הגבוהה ביותר את תעסוקת העולים כמו שוא. שמעתם בהרצאתו של מר
 אהרונוב, אשר הסביר על בטיס תנועה בתעסוקה בתקופה מסוימת, מה מסקל
 התעסוקה בעבודה המבוצעת ע"י המחלקה לעבודות צבוריות ומה מסקל
 התעסוקה באותו היקף עבודה, המבוצעת בקבלנות. ההבדל הוא באחוזים סגור
 ניכרים במספר הפועלים הנלקחים לעבודה זו. במקרה של קבלנים, ישנה
 ברירה של פועלים ובמקרה של עבודות רג"ם בין הרשות המקומית לבין
 המחלקה לעבודות צבוריות, יש לקחתם כמו שהם.

לדברי אלה ישנו קשר. למה שאמרתי בתחילת דברי.
 אלפים רבים של עולים מכל הארצות ומכל הגילים יצאו, יצאו ויוצאים.
 לעבודה, מתפזרים באזורים שונים של הארץ. מה יהיה שכרם? - 1,400
 כפי יסמסלפת. הסוכנות, 2,300 כפי שמקבלים העובדים בכביש או שכר
 חקלאי בכציר? מי ילך לבציר? מי הלך לבציר?

בעסק הירדן, בקבוץ מסזה, צריכים היו להביא עולים
 ממחנה פרדס-חנה בשבועות האחרונים, למרות שביגנאל, פוריה וטבריה
 שוכנו בחדשים האחרונים כמעט אלף עולים חדשים, אולם הם לא רצו לעבוד
 בעבודות האלה ובחרו בעבודת הכביש. ובאותה טבריה לא היו פועלים
 שיעבדו בחפירת יסודות לבתים; ובאותה טבריה לא היו פועלים שילכו
 למחצבה, עד שהמטיקו את כל העבודות האחרות, ואז היו נאלצים ללכת.

כל העבודות הלה נעשות על בסיס של חליפין;
 זאת אין לשכוח. פועלים אלה לא רק שאינם מאומנים בעבודה, אלא יש
 ביניהם שפעם ראשונה אוהזים כלי עבודה בידיהם, ולא ייתכן מצב כזה
 שיום עבודה של פועל סטוב זה, בחדשים הראשונים, אילו היה מתקיים
 ובמידה שהוא מתקיים על בסיס של שכר מלא המוגדל בבנין, יעלה ככו
 יום עבודה של הטוב בבעלי המקצוע. גם זה מעלה את הכחיר על פני דריסת
 הלשכה. מוכרח להיות הבדל בשכר, אם הוא בנוי עפ"י סוגי העבודות
 והן אם הוא בנוי עפ"י סוגי האנשים. כלומר, עולים הצועדים צעדיהם

הראשונים בעבודה, יכרם יצטרך להיות טובה מאשר שכרם כעבור תקופה מסוימת. יהיה צורך להביא למקסימום אחידות בשטח זה, לא ליצור עכשיו את הבסיס לפי השכר הנמוך ביותר, אלא ליצור כמה קטגוריות, גם בעבודות צבוריות, כפי שקבעה זאת באחרונה הסתדרות פועלי הבנין לגבי עבודות קטות וקלות יותר; אבל אנו מוכרחים להגן לא רק על העבודה החלוצית, אלא גם על ההליכה לבניית בית, ללימוד מקצוע, לבניית הבית עצמו, אולי כי באופן אחר. לא ייבנו הבתים האלה בקנה המידה הדרוש, ויצטרכו לעכב את עבודת השכון, שהיא צורך ממדרגה ראשונה.

כמובן למשרד העבודה לא יתן בעצמו את ההגדרות. הוא ודאי יקיים את כל ההתאמות הדרושות עם הגורמים המוטמכים בארץ בענין זה.

זהו מצב הדברים, ואם לא יגדירו זאת בהקדם, ילך המצב ויקמיר. גם אם יבוא איזון בין ההיצע והביקוש, הרי הבעיה עומדת בעינה, לגבי היכולת להסתמט בכוחות עבודה אשר התפזרו בחלקי הארץ השונים.

בענין ההכשרה המקצועית, צריך וחיוני, וכנפשו הדבר, שענף זה יקבל ממדים הרבה יותר גדולים מאשר היום. הצד הזה הוא אשר מאיט ומסתק את הפרוצס של החדרת אנשים לעבודות מקצועיות בקנה המידה הדרוש והאפשרי כאחד, מטום של יסוד המצב הזה/ל: מתגלית כל נטייה לגבי לימוד מקצוע. אינה כולל

אין ספק שיש לראות את מקצוע הבנין, גם את העבודה הביתית מקצועית בבנין, כעדיף, מבחינת השכר, מהעבודות הצבוריות, פרט לשלב שהוא כבר בקו של איזה איזון מקצועי, כמו שלילה ועור. העבודות הקטות מבחינה פיזית יצטרכו להיות קטגוריה אחת ואלה הקלות והרגילות - קטגוריה שניה. ההגדרה הסדויקת תיפול, ודאי, בכוח אותו סידור אשר עליו עמדת.

היו"ר ע. גלובמן: בישיבה האחרונה, שלצערי לא יכלתי להשתתף בה - שאל חבר הועדה בנושאים אלה בענין השכר וכעת שמענו ביאור. אינני סבור שועדת העבודה צריכה להכנס לעניני השכר. זהו אחד מן הענינים אשר צריכים להסתדר במיטריק בין ב"כ האיגוד המקצועי לבין נותני העבודה. אם נותן העבודה במקרה זה היא הממשלה - יסודר הענין באופן יסיר אתה.

אילו

ס. בנטוב: ביחס להערת היו"ר, היתה הצעה של התערבות הממשלה בפוליטיקה של השכר, הייתי תוסך בעמדת היו"ר, אבל זה צריך להיקבע בין ההסתדרות ובין נותני העבודה. המדובר הוא על הממשלה כנותן עבודה והתנהגותה בתור שכזה כמו"ס על השכר. במידה שועדות הכנסת צריכות לפקח על פעולות הממשלה, הן חייבות להגיב על התנהגות זו או אחרת שלה. אני רוצה לדבר על הממשלה כנותן עבודה מסויס.

היו"ר ע. גלובמן: תצטרך אז להסביר לי איך מתחלקת תפיסת העולם הזו לסוגי חלקים: פעולת הממשלה כנותן עבודה יכולה להיות מבוקרת על ידינו, ופעולתם של יתר נותני העבודה לא? אינני מכין את הענין.

ס. בנטוב: לו הייתי יושב בטועצת המנהלים של חברת החשמל, הייתי אומר שהפוליטיקה של השכר בה נוקטת חברת החשמל איננה נכונה. עכשיו אני מבחינת, מפקח על פוליטיקה של נותן עבודה שסמו: הממשלה, ובתור שכזה אני יכול להגיד את הדברים האלה.

אני חושב שבמקרה זה, הממשלה בתור נותן העבודה הגדול והחזק ביותר, יכולה להיסצא במצב כזה שארגוני הפועלים אינם מרגישים עצמם די חזקים ללחום אתה. אם קבלן

פרטי יתן שכר עבודה נמוך, יכולים להתקומם נגדו, לעשות שביתה וכד'. אולם, התנהגות כזו מצד הממשלה תעמיד את ההסתדרות במצב לא נוח. אני, מצד הממשלה, אינני רוצה שהפוליטיקה שלה תהיה כזו שהיא תנצל את חולשת ההסתדרות בעניין זה. מותר לי לדרוש שהממשלה שלנו תנהל פוליטיקת שכר טובה יותר, ושתייה נותן עבודה הוגן? אני מאד מצטער שבהרצאתו של מר פינקלשטיין, אשר הוא בדרך כלל מצטיין במתינות, הנקודה היחידה בה עלה לפתוח היתה, כשהוא דיבר על הורדת השכר. אני חושב שדבר זה הוא סדאיג במקצת.

אני, למשל, אינני יכול לקבל את ההגדרה שבאמרה כאן דרך אגב שהשכר נוצר. מה זאת אומרת? אנו רגילים שבארצנו הדברים האלה הם מסודרים. ישנה הסתדרות, ישנן אגודות מקצועיות הקובעים תעריף מסוים. לפי השקפתי, הם צריכים בכלל לקבוע את השכר. ההסתדרות והאגודות המקצועיות הן די אחראיות. אני שותף אתך נגד כל הספקולציות האינסטיטודואליות של הפועלים, אבל אני יכול לסמוך על הפועלים או האיגוד המקצועי הקבוע שכר. אינני יכול להסתמך על איזה שהוא פרוצס סטיכי שהשכר נקבע. אני חושב שזה אינו יכול להיות בסיס לקביעת שכר של הממשלה. היא צריכה לעמוד על בסיס איתן; היא מסלמת את השכר שנקבע ע"י האיגוד המקצועי ובמסגרת זו היא יכולה לחפש דרכים, איך לעשות את הרגולציה של התעסוקה.

שמענו הסברות ארוכות מאד, אבל לכל דבר ישנן שתי טיבות: ישנו הנימוק הטוב, וישנו הנימוק האמת. אתה דובר על הנימוקים הטובים, ונתת כל מיני הסברות והצדקות, אבל אין אלה הנימוקים האמתיים.

כשיש תקציב צריך לבנות כבישים, ומסלמים 1.600 ליום במקום 2.300 מפני שזה יותר בזול, אני רוחה את הגישה הזו. אינני מקבל גם את ענין השכר ביעור, אם כי אני יודע ששם ישנה קוטבינציה של עבודה יומית עם קבלנות.

שכר שהממשלה מסלמת, חייב להיות שכר של האגודה המקצועית ואי אפשר לעשות ממנו כל קוטבינציות. אני, למשל, אינני מקבל את השכר החקלאי. מה זאת אומרת שכר חקלאי? בתל-אביב פועל גינות מקבל שכר חקלאי של פתח-תקוה או רעננה? פועל בגינה מקבל שם אותו שכר שמקבל פועל בניקוי רחובות. היסוד של השכר החקלאי היה בזה שבאזורים חקלאיים היו תנאי החיים זולים יותר; דירה עלתה פחות, המסים היו קטנים יותר וכד'. אבל איך אפשר להגיד שצריך לסלם שתי דרגות שכר שונות לפועל מנקה רחובות בתל-אביב ולפועל בגינה בסדרות רוט-הילד? על יסוד מה? להיפך - העובד בגינה הוא עובד מקצועי.

לדעתי, אין דרך אחרת מאשר לקבל את הקו של תשלום שכר רגיל של אגודה מקצועית, לכל עבודה ועבודה. הרגולציה יכולה אח"כ להיעשות בדרכים אחרות. אם ישנם מקצועות הזקוקים לעבודה, מוכרחים לסלם שכר גבוה יותר, כדי למשוך את העובדים.

שרת-העבודה ג. סאירסון: נביח שפועלים אינם רוצים ללכת לבציר, האם צריך לסלם להם שכר גבוה יותר?

ס. בנסוב: אם אין ברירה, מוכרחים לעשות זאת. יכולה להיות רגולציה שמפסיקים עבודות מסוימות. אם צריכים לעבוד 1.000 פועלים בשכונן ורוצים להעבירם לבציר, צריכים לסלם בשכונן פחות כסף כדי שילכו לבציר? אתם אומרים שכן. ובכן, עבודת השכונן סמילא מתבטל, ומוטב למפרע להפסיק את העבודה הזו ולהעביר אותם 1.000 הפועלים העובדים בשכונן, לעבודת הבציר. האפקט הוא אותו אפקט, אולם המכשיר הוא אחר. אולם, להוריד את השכר כדי למשוך פועלים לעבודה אחרת, זוהי, לדעתי, דרך מסוכנת מאד. כל נותן עבודה פרטי יוכל להגיד כי הפועלים שלו רוצים ללכת לבתי-אחרות וישתמש באמתלאה זו כדי להוריד את השכר.

אני רוצה עוד להזהיר בפני דבר שני נוסף זה, אני סבור שאנו מושפעים במקצת ע"י הסנוי לטובה במצב חוסר העבודה. אינני בטוח שהוא יהיה לאורך ימים. אני מבין שהרחבה הפתאומית בקצב הבניה, הסכון והעבודות בצבוריות, קלטה כיום פועלים רבים, אבל צריך לזכור שיכולים אנו להגיע גם למצב רע, שתהיה דיס-פרופורציה בין קליטת פועלים לבין קליטתם במקצועות אחרים.

עבודות הבנין והעבודות בצבוריות אינן יכולות להתרחב באופן מתמיד, בפרופורציה לעליה. אם בנינו בשנה 27,000 יחידות דיור והשנה הבאה 50,000 יחידות, אין זה אומר שבשנה הבאה נבנה מאה אלף יחידות. אותו מספר פועלים יעבור לסכון הבא, אם לא נרחיב באופן ניכר את מספר היחידות. כך שאין בזה, בעצם, תוספת גדולה של תעסוקה.

מלים מספר ביחס להכסרה המקצועית. לי נראה גם כן שזוהי נקודת תורפה, כי במידה שנרצה להפוך את התעסוקה לתעסוקה קבועה, תופיע שוב ושוב בעית העבודה המקצועית. גם הפרודוקטיביות של המסך נסודת, במידה רבה, בהיקף העבודה המקצועית. אני הייתי רוצה שמתוך העבודה יתרכזו במידה מכסימלית על הענין הזה, בכל המקצועות. דבר זה לא נעשה בקנה מידה מספיק עד עכשיו.

הנקודה האחרונה עליה אני רוצה לעמוד היא, הספולציה בסכר הבניה והימוש בכוח אדם. אני, כידוע לכם, חסיד של הטק המתוכנן בהטקעות, בבנין המסך ובעבודה; אני חושב שאפשר ויש הכרח לתכנן גם את כוח האדם, ותכנון זה יחד עם פקוח על העבודה, יכול היה לפתור הרבה מהבעיות שפיננלשטיין דבר עליהן, גם בעניני מקצוע. אבל הדבר הזה כרוך ברגולציות ובדברים אחרים. אני נתקלתי בזמנו בתופעה של ספולציה בסכר אצל פועלי הבנין. היו לי שיחות עם מ"כ הסתדרות פועלי הבנין, שהיא בתור הסתדרות התנגדה לדברים אלה. זכרנו אז על הגדלת הפקוח גם על העבודה, אבל זה היה כרוך בפקוח על אלמנטים אחרים של הבניה. אם יהיה פקוח על מחירים, כדי שלא תהיה ספולציה, במגורשים ובחמרי בנין, ולא תבנינה דירות לוקטוס, אפשר היה להטיל פקוח גם על הפועלים ולהגיד: במקצוע הבנין אין רווחים ספולטיביים, לא לבעלי המגורשים, לא לקבלנים ולא לפועלים. הפועלים יצטרכו אז לקבל על עצמם את סרות הפקוח המסלתי. הבניה תהיה רק לפי רסיון, וכל מי שמקבל רסיון פונה למקום המתאים ומקבל את החמרים במחירים הרמטיים. גם על הקבלן ישנו פקוח; האגודה או החלטה קובעת לו את המחירים.

ג. הרפז: ברצוני לקבל פרטים על פעולת חיסול המחנות.

בכל תכניות הפתוח, לא שמעתי דבר הקשור עם פיתוח בטח הפרדסים, עם נסיעה חדשה. אין תקוה שבתקופה הקרובה, הקפיטל הפרטי או היזמה הפרטית יכנסו לסטח הזה. לאחר שבמסך 12 שנה לא הכניס ענף זה את הוצאותיו. המצב לא צריך היה להיות כך, כי פיתוח הפרדסים, לפי התכנית החדשה של מיכון וכו', תעזור להכנסות רבות בטח זה. אינני רוצה בוועדה זו לגולל את כל פרט הפרדסים, אם כי אני רוצה אותה כפרטה חשובה מאד. יש צורך באינציאטיבה של הממשלה לפיתוח הפרדסים. אם הממשלה תטע עכשיו 10,000 דונם, הם יתנו אח"כ 220,000 עבודה בכל שנה, ההטקעה צריכה להיות מיליון וחצי לירות, שליט מזה במטבע קשה. ההטקעה אינה מחייבת לשנה אחת, אלא למספר שנים. זה יכול אח"כ לתת לירה וחצי על כל תיבה. ייתכן לבערבות הממשלה ילכו גם בעלי הון מהארץ ומחו"ל; אחרת - אינני רוצה כל תקוה לסטח זה.

ח. רובין: אני חושב ששיחתנו עלולה לטבול, כי, בעצם, אנחנו מקיימים עכשיו וכוח, לאחר שימענו במסך שנועות רבים, הרצאות רבות. אני מציע שנסתדל לרכז את הדברים, על סנת שתהיינה התרסטיות.

בכל הנושאים שמענו עליהם, ואני התמדת
בישיבות, חסר היה הנושא של הפועל הערבי. אמנם, קיימת עכשיו ועדת
משנה העוסקת בטוגיה זו, אבל מטעם עבודתו של הפועל הערבי היה ראוי
להיות בירון בוועדה זו.

אני חושב שהגיעה השעה להסדר מקומות עבודה
לערבים. המצב הבלתי ברור הקיים כיום, מוכרח להשתנות. על רקע זה
נוצרות עובדות של הפליה והתפרסדות. צריך להיות ברור שלערבים ישנה
זכות לקבלת עבודה במקומות טובים בארץ. זהו אחד הדברים אשר לדעתי,
טעונים שיחה והבהרה.

אשר לחיטול המחנות, אנו מקבלים ברצון את
הפעולה הזו, ואין כל מחלוקת בינינו על כך שיש צורך במהירות
האפשרית, להרחיב את תהליך הכנסת האנשים לעבודה, מתוך ידיעה שיש
לא רק שחוסך אמצעים, אלא מכניס את האנשים ליצירה; גם מנקודת המוח
של המסך יש לזה חשיבות מכרעת. אני פונה בחניעה במרצת, שתהיה דאגה
לקראת החורף. ברור לנו שאלפי עולים ישבו באהלים בתקופת החורף.
אינני מופחה באהלים, אבל שמעתי הערכות, שלא לגבי כולם היו חידושים.
הייתי מאד מרוצה לו הייתי יכול לשמוע בעניין זה תשובה מרגיעה.

לפני זמן מה נפגשתי עם יו"ר אחת הטוענות
האזוריות הותיקות בארץ. שאלתי אם הסועצה האזורית יודעת כבר מה
יעשו עם ולא קבלתי תשובה. ודבר זה קיים מטעם שכבר מתחילים אנשים
מספר להכנס למחנה ועוד מעט יהיה המחנה מלא. אני חושב שטובה
הקפיצה הנחשבונית הנעשית בטוח זה, אבל צריכה להיות סינוסזה של קפיצה
נחשבונית וידיעה כי תמיד ההתחלה קובעת, גם לגבי מקצועות האנשים.
מחנות - כן, אולם יחד עם זה דאגה לקראת החורף, לאו דוקא מבחינת
העבודה.

הייתי רוצה לדעת מה הם הפכויים לדורי עבודה
באזורים בהם יקלטו מספחות העולים.

אני חושב שהגיעה השעה להקמת נקודות ישוב
קבועות בנגב.

מר גבעון: אני, בהרצאתי, הזכרתי את יירנוב ודברתי על עוד
ישובים נוספים מסוג זה.

ה. רובין: באחת מישיבות הוועדה, בהסתתפותו של שר התחבורה,
דברתי על הצורך להתחיל בעבודות אדמה וסלילת
קו רכבת בכיוון לבאר-שבע. לדעתי, זוהי עבודה בעלת חשיבות רבה מכל
הבחינות: יצירת עבודה, התועלת בעצם העבודה, קו תחבורה בעל ערך רב
וחיוני ביותר. אני רוצה לדעת אם היה נמססלה, או במסך המסודרים,
בירור העניין הזה וטהו הסיכום, או שעניין זה נידחה. לפי השתיקה אני
מכין שזה נסאר אחד מחזונוותיו של שר התחבורה דוד רמז, אבל, לדעתי,
צריך לקרב זאת במהירות למציאות.

אינני רוצה לחזור על דברי הרפו בעניין הפרדסים,
אבל אני חושב שלא ניתנה תשומת לב מספיקה לשטח זה.

בנוגע לשכר העבודה, ברצוני להגיד רק דבר אחד:
אינני מקבל את העובדה ששכר העבודה נקבע שלא בשיחוף עם ההסתדרות
ומעמידים אותה בפני עובדה קיימת. כל יינוב בשכר יכול להיעשות רק
בהסכמת ההסתדרות.

אין טפק שמצב העבודה היום,, ביחס למצב הקליטה,
אינו נותן מקום לדאגה. אם זכרוני אינו מטעני, היה הריסום הכולל
באפריל, 18.000 דורשי עבודה והממוצע היומי עומד כרגע על 4.500
בערך. אלה הם מספרים לא קטנים, אבל הרבה יותר קטנים מאלה שהיו
לפני שנה, כאשר הריסומים היו בערך 26.000 והמספר החדשי עמד בין
12.000, 9.000, 8.000. מספר מחוטרי העבודה הוא גדול ביחס לאלה אשר

אינם עובדים, אולם הוא מספר לא גדול ביחס לשנה הקודמת וביחס לאלה אשר יצאו מן המחנות, נכנסו לשוק העבודה ונקלטו. אבל ברור שברגע ימצב העבודה ייטאר כמו שהוא, נעמוד בפני קשיים רבים מאד. עלינו לענותו בהתאם לעליה ולקלטה.

כדי פעם בפעם קורה שמקום זה או אחר יוגל לפתע מחוסר עבודה, כי בא גל גדול של עולים חדשים ואי אפשר לטפח להם מיד עבודה. אני הייתי מבקש שמשרד העבודה יטב את תשומת לבו לעבודה זו ויסתדל לדאוג בכל יכלתי למקומות, אליהם הוא שולח עולים חדשים;

א. גולדראט: לא הייתי נוכח במקירה על השכון, אבל אני חייב לציין כי בענין שכון הותיקים אינני רואה כל התקדמות. אני פונה לשרת העבודה בתביעה להחיש את הבניה הזו.

תכנית השכון של השנה החולפת בוצעה רק בחלקה. הייתי רוצה לשמוע עכשיו מה הם הסכויים לבנין השנה.

שרת-העבודה ג. מאירסון: מר גבעון, בהרצאתו, דבר על הדברים האלה.

א. גולדראט: אינני מדבר על התכנית, אלא על התמונים הסטטיים לגצוע העבודות.

שרת-העבודה ג. מאירסון: גם על זה דיבר גבעון.

א. גולדראט: במשך זמן ממושך טפחנו על כך שעומדים להקים מפעלים תעשייתיים בלוד וברטלה. ברצוני לשמוע מה נעשה בענין זה.

היו"ר ע. גלובמן: אני מסבחת הבירור שהיה עניני, אם גם היה מקוטע. ברצוני רק להעיר, אם דבר זה לא יעורר פולמוס, כי אינני יודע איך לצרף את הבירור העניני שהיה כאן, עם ההודעה שקראתי באחד העתונים על הכסלון הגמור של משרד העבודה והבטוח העממי.

בשיתוף אשר לענין המחנות, הפעולה הזו מתנהלת ע"י הסוכנות היהודית עם המטלה ומרכזי הלשכות. אנשי הסוכנות אטרו שברצון יבואו בפני ועדת העבודה, וימטרו את כל הפרטים. זה היה מטייע מאד לבירור הדברים. בארץ הולכת כעת ונעשית פעולה גדולה ורצינית מאד. עוד 15.000 מפרנסים, בערך, עומדים להצטרף ללשכות העבודה, בצורה זו או אחרת. זה מחייב מטרים רציניים, גם יל הלסכה וגם של למשרד העבודה. אני מצטרף לתביעתו של רובין, שמשרד העבודה יתן כבר היום את דעתו על החורף.

כמה אני רואה היום את תפקידנו? שמענו מפי שרת העבודה מה חלקה של התעסוקה צולה, כולל תכנית ההסקאה, עבודות צבוריות ועוד שורה שלמה של מפעלים. נטייתי להספיע על סר האוצר שהפעם תובא תכנית הפתוח לפרטיה בכנסת, ואז נוכל לדבר ולטעון את טענותינו בקשר לכך. רבות דברנו על שכון בתמיטבות החקלאית כדי לדחוף את העולים להתיטבות ובהרצאתו של מר גבעון שמענו על הגדלת הפעולה הזו; לא פעם התאונו כולנו על הפזור והפעם שמענו דברים רציניים הנעשים לגבי הפיזור.

מה ערך הוכוח המתנהל עם משרד העבודה, אם הוא בנה בדיוק 30.000 יחידות דיור או רק 27.500? האם אנו עומקים בקיבלן אשר חתם אתנו חוזה ולא גמר אותו? את העבודה הזו עושים בני אדם ויכולים להיות כל מיני קשיים והפרעות.

לחברים הסחיבים תכנון מדויק ויודעים
מה נעשה במדינה אחרת, אני רוצה להגיד כי תכנית החומש הראשונה
היתה תכנית חד-פעמית לחמש שנים, כולנו זוכרים את ההלצות שספרו
על כך. במדינה הגדולה והעצומה הזו הגיעה תכנית חומש אחת
2,3,4,5 פלמים. אם מותר לי לצטט את סטאלין, הוא נאם באותו רציני
מאד, איך לא התגשמה תכנית החומש בדיוק, וזה - בארץ עם מספר מסוים.

אני חושב שעלינו להסתכל בהתפעלות על
כל מה שנעשה בטוח הסכון, ולא לעמוד על 2.500 יחידות דלור.

לגבי הסכויזציה, אני מאד מחפלא על מר
בנטוב שהפטיק את דבורו בנקודה מסוימת. ברור לי שבזמן הראשון
עלויות המכונות לזעזע במקצת את התעסוקה, אבל אנו עלולים, ע"כ,
להעלות את היצור ולפתוח פתח ליצוא. אני נמנה על אלה הסמעינים שבטוח
התעשייה יש לנו סיכון רציני מאד, אבל הוא איננו מנוצל ע"י בנותני
העבודה והפועלים.

ברצוני להזכיר למר בנטוב, כי כאשר ישנו
עוד בת"א הוא נתן בקורת קשה מאד על הכנסת הסיכון לארץ. אני שמח
שהוא חוזר בו.

אני בעד סיכון גם בעבודות צבוריות.
לדעתי, אם נכניס מכונות בקנה מידה גדול לעבודות אלה, עלולים לקום
קדרים של פועלים, אמנם מצומצמים, אשר ענין המכונה לא יהיה להם
כל כך זר, וזה יעזור לנו מאד.

לדעתי, חייב משרד העבודה לקבל לידיו את כל
הבניה בארץ, מבחינת הרשימות.

אני הבנתי ששאלת הסכר היא הוצאה של נסיון
רציני לשלב עבודות בתוך כל העבודה הזו: איך להפטיק, מה לחדש ואיך
לכוון. הסילוב הזה הוא מבחן רציני והוא מחייב את ריכוז הבניה
כולה: קודם כל, מה מוקדם ומה מאוחר, לא רק בעבודות משרד העבודה, כי
אם בארץ כולה - אם זה בנין לאומי, מסלתי, שכונן, או בנין פרטי.
אני יודע שזה יטיל על הממשלה עומס רציני מאד, כי זה מחייב ועדה
בינמטרית ואחריות גדולה מאד, אבל לי נראה שמשרד העבודה ייאלץ
ויהיה חייב לעשות זאת. לי, על כל פנים, אין כתובת אחרת בנידון זה.

לגבי ההכשרה המקצועית, אני נמנה על אלה
שאינם רואים את ההכשרה המקצועית רק לאחר הגדלת תקציב משרד העבודה.
ברור שהקצבה נוספת רצינית, מאפשרת פעולה הרבה יותר נרחבת, אבל
אינני רואה זאת כעיקר. לו יכלנו - ואני רוצה להציע זאת - להטיל על
כל הקבלנים מכסה מסוימת של מתלמידים, לו יכלנו להגיד לקבלן פרטי
שהוא יוכל לעבוד בתל-אביב רק אם יטכיס לעבוד גם בנגב, היינו
מסנים הרבה, ברווחים, בשכר העבודה הספקולטיבי.

אני רוצה להסב את תשומת לב משרד העבודה
לכך, שאני מודאג מאד מההכשרה המקצועית בטוח התעשייה. הפועל היהודי
הוא מתלמד מהיר מאד, אולם באים אלינו עולים רבים, "עסקי תרבות"
וזה מחייב מאמצים נוספים. אינני בא לפרט כאן הצעות מפורטות, אולם
אני רואה את משרד העבודה כגורם לתעסוקה, לא רק בטוח עבודות
צבוריות ושכונן, אלא בעבודה, על כל ענפיה. אני חוזר על דברי
בכנסת, כי אני מודאג מאד מהתפתחות התעשייה בשנה זו, אם לא יהיו
מאמצים רציניים מאד.

אחת הסבות לחוסר תעסוקה בתעשייה היא, חוסר
בעלי מקצוע. זה מחייב כסף רב, אבל זוהי גם יאלה ארגונית רצינית
וקשה מאד, הרבה יותר קשה מאשר בבנין. אני מבקש שמשרד העבודה יתן
דעתו על כך.

בטוח הסכר, אני מצטרף להגדרתו של מר רובין.
אינני רוצה כלל להכנס לכוח הזה, אולם גישה נוקשה לענין זה לא רק
שלא תפתור את שאלת התעסוקה, אלא גם לא תפתור את שאלת הסכר.

אם בנטוב יבדוק מחדש את העניין, יגיע, לדעתי, לכלל מסקנה כי גישה נוקשה בעניין זה עלולה לפגוע בטכר ולא להיפך. הטכר לא יעלה וגם לא יעמוד על רמה טוהרית.

לי נראה שמסדר העבודה, מתוך תקלות קשות מאד, העביר את עאלת התעטוקה והסכון במסך השנה הזו, בהצלחה לגמרי לא מעטה. ברצוני לומר לחברי הוועדה מהי הכרתי, ואני חושב גם הכרת רבבות בסדינה: עמדנו בפני עולים נטולי כל מקצוע, רבבות שלא עבדו מעולם. ברור לי שלא רצונם של רוב העולים להכנס לעבודה, לא היינו מגיעים למה שהגענו; אני הייתי אחוז דאגה, איך נגיע למפדים כה רציניים בטכר העולים; הייתי אחד מאלה אשר ניסו להספיע על שרת-העבודה לא למסור מספרים כה מוחלטים בכנסת על הסכון. אולם, כיום, עלינו על דרך המלך. אין זה אומר שכל הקסיים בעלמו, אבל נטלל מסלול רציני מאד בטח סכון העולים, הותיקים והחיילים המנוחרים.

וראי שמסדר העבודה חייב בדאגה - אני סניח שהוא דואג וסתהיה לנו הזדמנות לברר כיצד הוא דואג את המסך הפעולה. מסדר העבודה חייב להרחיב את פעולותיו ופאמציו, אם כי זה אינו קל.

מ. בנטוב: אני מבקש דעות להודעה. אני מתפלא על כך שהיו"ר שלבו הבין את דברי כאילו היה לי קו כללי נגד מיכון - להיפך. אני הייתי תמיד חסיד קיצוני של הרציונליזציה והמכניזציה בארץ. אבל אמרתי, בסעה שיושבים בטחנות טאה אלף איש, העולים כספים ואינם עושים מאומה, יש לבדוק, אם במטיבות אלה, אפשר להעסיקם, גם אם חלק העבודות האלה תעלינה יותר כסף.

היו"ר ע. גלובמן: אני מקבל ברצון את הודעתך.

י. גיל: ברצוני להעיר מספר הערות על הטקירות שנשטעו כאן ועל תכנית מסדר העבודה בכללותה.

(א) אני רואה חוסר שיטה בתכנית מסדר העבודה לתת עבודה למחוסריה ולא לדאוג להסקעות אשר מסילא תביאנה אתן עבודה רבה. תעטוקה אינה יכולה להצטמצם בטח אחד בלבד; זה קטור עם כל המסדרים האחרים, ועם גורמים רבים מן החוץ.

לו היה בא הטר ואומר: אני יצאתי לגולה והבאתי אתי כך וכך בעלי הון, ואני יוצא רק למטרה זו ולא לסם עזרה למגבית, עם כל חטיבותה של זו האחרונה, ההיתי רואה זאת כעזרה הרבה יותר חשובה לתעטוקה ולמדינה.

(ב) לא שמעתי על תכנית הסכון במעברות. אני בקרתי במעברה כטלון על הרי יהודה, וברור כשטס שהעולים לא יוכלו להשאר שם בתקופת החורף.

(ג) מי בונה את הסכונים? מסדר העבודה עושה סכון; עמידר עושה סכון; הסוכנות ועוד. נוצרה ועדת מיאום בין הסוכנות היהודית והממשלה ויש לתאם את פעולות הסכונים גם כן. כי אחרת ישנה כפילות.

שרת-העבודה: אתה צריך להוכיח שיטנה כפילות.

י. גיל: הרי ההוכחה: מסדר העבודה עוסק בטכון; עמידר עוסק בטכון ועוד.

שרת/העבודה: עמידר עושה זאת מטעם מסדר העבודה.

י. גיל: לשם מה? - למה אי אפשר לרכז הכל במסגרת אחת ובמסגרת אחת? למה מה הכפילות? גם הסוכנות היהודית עושה שכונות.

רת-העבודה: הסוכנות אינה בונה שכונות.

י. גיל: אשמח לטמוע שאין כפילות.

ד) היו"ר אמר שהמטלה וועדת העבודה אינן צריכות להתערב בענין הסכר. זוהי בקודה פסקנית מאוד. לו הסכר היה רק ענין של נותני העבודה והפועלים, היה הדבר אחרת. אולי, הסכר קובע את גורל התעסוקה והוא נובע לכל איש מישראל.

ה) מה נעשה ע"י מסגרת העבודה כדי לקבוע את הסכר לעבודה הטקצוועית?

ו) לפני צאתה של סרת-העבודה לארה"ב דברתי על ענין ההפליות והובטח שתוקם ועדת משנה לבירור הענין. אני דורש שהיא תקום.

ז) בקסתי סגבעון סיטטור לי מי הם בוני השכונות; יו"ר הועדה קבל את הרשימה סגבעון והעכירה אלי. ראיתי שם שהחברות הפרטיות הן מקופחות. אני שואל: למה, מה הסבה?

ח) היו"ר דיבר כאן על קיצוב לבניה הפרטית.

היו"ר ע. גלובסן: לא דברתי על זאת. דברתי על ריכוז ועדיפות.

י. גיל: דברתי על קיצוב גם בישיבות הקודמות. אני חושב שזוהי טכנה גדולה למדינה. הבניה הפרטית כבר מקופחת בין כה וכה, ואם יוסיפו על ההגבלות הקיימות כיום גם ריכוז עדיפות וקיצוב, זה ירחיק השקעות הון בבניה הפרטית ובזה ישנה טכנה. אם לא נצליח למסוך הון לבניה הפרטית ולתעסיה, איננו יודע איך תוכל מדינת ישראל להתקיים. אם נלך בדרך זו, אולי נפתור כמה בעיות של מסגרת העבודה, אבל זה יביא לידי התפורטות כלכלית של המדינה.

היו"ר ע. גלובסן: ישנם עוד שלושה חברים הרוצים לדבר השאלה זו, ואח"כ תשובה ופיקוח. אני מציע שנקיים ישיבה ביום שלישי הבא, ובה נסיים את הדיון בשאלה זו.

אני מזכיר לחברים כי סחר מתקיימת ישיבה בטעה 10.30. על סדר-היום: תכניות אגף השיקום לשנה הבאה.

הישיבה ננעלה בטעה 13.00.